

Ζημιές καταγράφουν οι ισολογισμοί για το 2008

Τέσσερις στις δέκα κατασκευαστικές εταιρείες 7ης τάξης κατέγραψαν ζημιές κατά το 2008, όπως προκύπτει από την επεξεργασία των στοιχείων ισολογισμών τους που έγινε από τον ΣΑΤΕ. Συνολικά, σε αυτές τις εταιρείες 7ης τάξης καταγράφηκαν 86,8 εκατ. ευρώ ζημιές (προ φόρων).

Ζημιές, επίσης, κατέγραψαν τέσσερις στις εννιά εταιρείες 6ης τάξης, μία στις πέντε 5ης τάξης και τρεις στις τέσσερις της 4ης τάξης. Σημειώνεται ότι τα στοιχεία αυτά αφορούν τις εταιρείες που τηρούν ισολογισμούς με βάση τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα και όχι το σύνολο των κατασκευαστικών εταιρειών. Εάν στην ανάλυση περιληφθούν και οι εταιρείες που ακολουθούν το Εθνικό Γενικό Λογιστικό Σχέδιο διαπιστώνεται επιδείνωση του μέσου ύψους ζημίας των ζημιολόγων εργοληπτικών εταιρειών από 1,2 εκ. ευρώ το 2007 σε 4,5 εκ. ευρώ το 2008.

Τα ανωτέρω υποδηλώνουν, σε σημαντικό βαθμό, την κατάσταση στην οποία έχει περιέλθει ο κατασκευαστικός κλάδος τα τελευταία χρόνια, μια κατάσταση, η οποία διαρκώς επιδεινώνεται.

Ωστόσο, η πορεία, αλλά και οι προοπτικές του κλάδου των ιδιωτικών και δημόσιων κατασκευών, α-

ναλύονται εκτενέστερα στην εξαμηνιαία έκθεση, την έκδοση της οποίας καθιερώνει ο ΣΑΤΕ από εφέτος. Σ' αυτή συγκεντρώνονται και αναλύονται όλα τα στοιχεία από τις βάσεις δεδομένων του ΣΑΤΕ, καθώς, επίσης, και τα στοιχεία που ανακοινώνονται από δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς, όπως η Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Ελλάδος (ΕΣΥΕ), το Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών (ΥΠΟΙΟ), το Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων (ΥΠΕΧΩΔΕ), η Τράπεζα της Ελλάδος (ΤτΕ), οι Δ/νσεις Μελετών Τραπεζικών Ιδρυμάτων, το IOBE, η ICAP κ.ά.

Σκοπός της έκθεσης είναι η διαμόρφωση μιας σφαιρικότερης και εγκυρότερης άποψης από όσους ασχολούνται ή ενδιαφέρονται για τον κλάδο των κατασκευών, έναν κλάδο με βαρύνουσα σημασία για την οικονομία της χώρας, καθώς τα προηγούμενα χρόνια συμμετείχε άμεσα και έμμεσα στη δημιουργία του 1/5, περίπου, του ΑΕΠ, ενώ απασχολεί άνω του 8% των εργαζομένων στη χώρα.

Η έκθεση, η οποία βασίζεται σε στοιχεία που ήταν διαθέσιμα έως και τις 30.6.2009, τεκμηριώνει τις θέσεις και τα αιτήματα τα οποία εδώ και καιρό έχει υποβάλει ο ΣΑΤΕ προς όλους τους αρμόδιους κυβερνητικούς παράγοντες.

Η πρώτη
εξαμηνιαία έκθεση
του ΣΑΤΕ για
τις εξελίξεις
και τις προοπτικές
στη χώρα μας

Ο Ελληνικός Κατασκευαστικός Κλάδος

1. Γενικές διαπιστώσεις

Η συνολική κατασκευαστική δραστηριότητα στην Ελλάδα, με βάση το δείκτη παραγωγής στις κατασκευές, που καταρτίζει η ΕΣΥΕ, εμφανίζεται σταθερά μειωμένη από το 2002 και μετά, σε σχέση με το 2000. Η χρηματοοικονομική κρίση, που ξέσπασε από το φθινόπωρο του 2008, επιδείνωσε την κατάσταση.

Σύμφωνα με τις ανακοινώσεις της ΕΣΥΕ, κατά το Α' τετράμηνο του 2009 καταγράφηκε μείωση κατά 13,5% στον αριθμό των οικοδομικών αδειών, κατά 22,3% στην επιφάνεια και κατά 22,8% στον όγκο -σε ιδιωτική και δημόσια οικοδόμηση-, σε σύγκριση με το αντίστοιχο χρονικό διάστημα του 2008. Ειδικά, κατά τον Απρίλιο, η μείωση έφτασε στο 40%, ενώ κατά το Μάιο, σύμφωνα με στοιχεία του ΤΕΕ, που προκύπτουν από το σύστημα ελέγχου των αμοιβών, η συνολική οικοδομική δραστηριότητα μειώθηκε κατά 30% σε σύγκριση με τον αντίστοιχο μήνα του 2008.

Η δραστηριότητα των τραπεζικών δανείων και ταυτόχρονα η σημαντική αύξηση του κόστους του δανεισμού των ελληνικών νοικοκυριών, η αβεβαιότητα για το μέλλον του οικογενειακού προϋπολογισμού, καθώς και οι πρόσθετες σημαντικές φορολογικές επιβαρύνσεις, ήταν οι βασικές αιτίες της εντυπωσιακής μείωσης της ζήτησης για νέες κατοικίες, με συνέπεια να έχει αυξηθεί ο αριθμός των προς πώληση κατοικιών σε όλη τη χώρα, ιδιαίτερα στην περιοχή της Αττικής.

Επιπροσθέτως, ανασταλτικά ως προς τη ζήτηση λειτουργήσε η πολύμηνη συζήτηση - εκκρεμότητα αναφορικά με τους ημιυπαίθριους χώρους, ενώ τα μέτρα «τακτοποίησης» τα οποία ανακοινώθηκαν, δεν αναμένεται να διαμορφώσουν καλύτερες προοπτικές στον τομέα των ιδιωτικών οικοδομικών έργων.

Στα δημόσια έργα, οι δυσμενείς εξελίξεις εμφανίστηκαν από το Α' εξάμηνο του 2008, με την εντυπωσιακή μείωση του αριθμού δημοπρατημένων έρ-

γων, προϋπολογισμού άνω των 2 εκατ. ευρώ, σε σχέση με τα αμέσως προηγούμενα χρόνια, αλλά και τις καθυστερήσεις στις πληρωμές πιστοποιήσεων. Το 2009, με τη δραστηριότητα του ΠΔΕ ως ποσοστού του ΑΕΠ σε σχέση με το 2008, ως συνέπεια της γενικότερης δυσμενούς εξέλιξης των δημόσιων οικονομικών, η κατάσταση επιδεινώθηκε. Η μικρή αύξηση του αριθμού των δημοπρατημένων έργων, κατά το πρώτο εξάμηνο του 2009, σε σχέση με το αντίστοιχο χρονικό διάστημα του 2008, δεν θα πρέπει να κληφθεί ως θετική εξέλιξη, αφενός γιατί είναι βέβαιο ότι «προεξοφλήθηκαν» δημοπρατήσεις και των επόμενων μηνών (α.σ. είναι χαρακτηριστικό ότι τις τελευταίες εβδομάδες έχει δραστηριοποιηθεί ο αριθμός των δημοπρατούμενων έργων), κυρίως, όμως, γιατί ο αριθμός τους παραμένει εντυπωσιακά μειωμένος σε σχέση με το Α' εξάμηνο της τριετίας 2005-2007.

Η κρίση στον κατασκευαστικό τομέα αποτυπώνεται στους ισολογισμούς των ▶

Σε ειδική ημερίδα που διοργάνωσε στις 9/4/2009, η **Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή (ΟΚΕ)** συζητήθηκαν θέσεις και προτάσεις για την αντιμετώπιση της κρίσης στον κλάδο. Στα συμπεράσματα τονίζεται ότι απαιτείται ο σχεδιασμός και η εφαρμογή μίας ολοκληρωμένης στρατηγικής, επικεντρωμένης:

- στην παροχή κινήτρων για διατήρηση της απασχόλησης στον κλάδο,
- στην ενίσχυση της ρευστότητας των επιχειρήσεων του κλάδου,
- στη στήριξη της αγοράς ακινήτων,
- στην άμεση προώθηση της υλοποίησης του ΕΣΠΑ,
- στη στήριξη του τομέα δημόσιων έργων με την αξιοποίηση του Προγράμματος Δημόσιων Επενδύσεων,
- στην ενίσχυση της διαφάνειας και της δημοσιότητας στην ανάθεση και εκπόνηση των έργων, σε συνδυασμό με την απλοποίηση και τον εκσυγχρονισμό του θεσμικού πλαισίου,
- στην άμεση αποπληρωμή των πιστοποιημένων λογαριασμών από το δημόσιο και ευρύτερο δημόσιο τομέα, προς τις επιχειρήσεις του κλάδου,
- στην εφαρμογή δράσεων εξοικονόμησης ενέργειας στα κτίρια,
- στην προώθηση ιδιωτικών επενδύσεων, συγχρηματοδοτούμενων από το Δημόσιο, για δράσεις εξοικονόμησης ενέργειας και μετατροπής των κτιρίων σε βιοκλιματικά,
- στην ολοκλήρωση του χωροταξικού σχεδιασμού του κτηματολογίου.

εταιρειών για το 2008, κυρίως με την εντυπωσιακή αύξηση των υποχρεώσεων έναντι του 2007 (κατά 148,6% οι μεσομακροπρόθεσμες) και τις ζημιές, οι οποίες οδήγησαν σε πτώχευση αρκετές εταιρείες. Αποτυπώνεται και στην απασχόληση, η οποία από το 8,8% το Α' τρίμηνο του 2008 μείωθηκε στο 8,2% του συνόλου των απασχολούμενων το Α' τρίμηνο του 2009 (σ.σ. απώλεια 32.000 θέσεων εργασίας από τις αρχές του 2008, εκ των οποίων οι 19.000 το Α' τρίμηνο του 2009).

Τα δεδομένα αυτά αποδεικνύουν ότι η κρίση δεν είναι, αποκλειστικά, συνέπεια της διεθνούς οικονομικής κρίσης, αλλά οφείλεται, κυρίως, σε ενδογενείς παθογένειες της οικονομίας και ταυτόχρονα εγγενείς αδυναμίες του θεσμικού πλαισίου παραγωγής δημόσιων έργων, οι οποίες, μάλιστα, αυξάνονται και οξύνονται στις ιδιαίτερα ανταγωνιστικές συνθήκες, τις οποίες διαμορφώνει η έλλειψη αντικειμένου των τεχνικών εργοληπτικών εταιρειών. Γεγονός, άλλωστε, το οποίο τονίστηκε και κατά το διήμερο που διοργάνωσε πρόσφατα το ΤΕΕ, για πρώτη φορά με τη σύμπραξη όλων των φορέων, οι οποίοι μετέχουν σε όλο το φάσμα πα-

ραγωγής δημόσιων έργων.

Η κρίση στον κλάδο των ιδιωτικών και δημόσιων έργων, ο οποίος τα προηγούμενα χρόνια μετείχε σημαντικά στη δημιουργία του ΑΕΠ, επιδρά αρνητικά σε όλο το φάσμα της εθνικής οικονομίας, δεδομένου ότι συρρικνώνει την παραγωγή ΑΕΠ, αυξάνει το ποσοστό των ανέργων, περικόπει δραστικά τα κρατικά έσοδα και δρα πολλαπλασιαστικά σε βάρος των έμμεσα εξαρτώμενων επιχειρήσεων, αλλά και γενικότερα της βιομηχανίας και του εμπορίου καταναλωτικών ειδών, αφού περιορίζεται δραστικά η καταναλωτική δαπάνη.

Με αυτά τα δεδομένα, η κρίση στον κλάδο σηματοδοτεί και την κρίση σε ολόκληρη την οικονομία.

Γι' αυτούς, εξάλλου, τους λόγους, διεθνώς, ο κατασκευαστικός τομέας χρησιμοποιείται ως «ατμομηχανή» για την αντιμετώπιση της κρίσης που μαστίζει τις οικονομίες.

Συγκεκριμένα, στις ευρωπαϊκές, αλλά και άλλες χώρες, οι υπεύθυνοι άσκησης οικονομικής πολιτικής γνωρίζουν ότι οι περίοδοι κρίσης, δεν είναι περίοδοι πειραματισμών και παλινωδιών αλλά ταχέων, δραστικών και απο-

τελεσματικών επιλογών και δράσεων. Με αυτό το δεδομένο, όλες οι αναπτυγμένες οικονομίες του πλανήτη επέλεξαν να στηρίξουν δραστικά τα προγράμματα επενδύσεων και δημιουργίας υποδομών, ώστε να τεθεί το απαιτούμενο ανάχωμα στην, ήδη εμφανή, γενικευμένη ύφεση της παγκόσμιας οικονομίας.

Τέτοια προγράμματα εφαρμόζουν ήδη οι ΗΠΑ, η Γαλλία, η Γερμανία, η Ισπανία, η Πορτογαλία, η Αυστραλία κ.ά.

Η επιλογή στήριξης και εφαρμογής εκτενών προγραμμάτων επενδύσεων δεν είναι τυχαία ή χαριστική προς τον κλάδο. Είναι η μοναδική και δοκιμασμένη, έως σήμερα, επιλογή οικονομικής πολιτικής, με στόχο και την ελαχιστοποίηση της απώλειας θέσεων εργασίας, αφού ο κλάδος παγκοσμίως απασχολεί σημαντικό ποσοστό εργαζομένων (στην Ελλάδα 8,5%), συμβάλλοντας και στην τόνωση της ιδιωτικής κατανάλωσης, αλλά, κυρίως, στην αύξηση των ιδιωτικών επενδύσεων.

Επιπροσθέτως, στο σύνολο των αναλύσεων και μελετών αναφορικά με τη βέλτιστη οικονομική πολιτική, η οποία πρέπει να ασκηθεί, επισημαίνεται ότι πρέπει να στηριχτούν οι προοπτικές των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, μεταξύ αυτών κυρίως που δρα-

στηριοποιούνται στο χώρο της κατασκευής, δημόσιας και ιδιωτικής, οι οποίες, σύμφωνα και με όλες τις παραδοχές και τους στόχους της ΕΕ, συνιστούν τον ακρογωνιαίο λίθο κάθε οικονομίας.

Αντιθέτως, στη χώρα μας, η επιλογή της σχεδόν αποκλειστικής χρηματοδότησης μεγάλων έργων -ασφαλώς απαραίτητων για την επέκταση των υποδομών της χώρας- λειτουργεί αναποτελεσματικά ως προς το στόχο συγκράτησης των αρνητικών συνεπειών της ύφεσης στην ελληνική οικονομία.

Είναι προφανές ότι απαιτείται σαφής επανασχεδιασμός, προγραμματισμός και στοχευμένη υλοποίηση ενός συνολικού προγράμματος δημόσιων επενδύσεων (δημιουργίας, βελτίωσης, αναβάθμισης και συντήρησης υποδομών), στο οποίο θα εντάσσονται λειτουργικά οι εκάστοτε κοινωνικές ενισχύσεις.

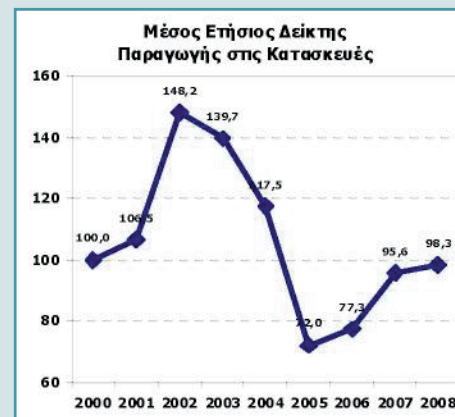
Αναγκαίες προϋποθέσεις για την υλοποίηση των ανωτέρω είναι η διαφάνεια, η προώθηση και η εφαρμογή των καταλληλότερων θεσμικών αλλαγών, η αξιόπιστη λειτουργία του δημόσιου τομέα, η ουσιαστικά ανταγωνιστική λειτουργία των αγορών και η δημιουργία κλίματος εμπιστοσύνης ανάμεσα στο Δημόσιο, στις επιχειρήσεις και στους πολίτες της χώρας.

2. Σύνολο κλάδου (δημόσια και ιδιωτικά έργα)

2.1 Δείκτης Παραγωγής στις Κατασκευές¹

Η ανάλυση βάσει του δείκτη παραγωγής στις κατασκευές, τον οποίο η ΕΣΥΕ καταρτίζει από το 2000 και ανακοίνωσε από τον Ιούλιο του 2006, α-

ναδεικνύει τη συνολική κατασκευαστική δραστηριότητα, από το 2002 έως και το 2005, σε διαρκή πτωχική τάση, με τη μείωση να φτάνει έως το 51,4%. Έκτοτε, η τάση είναι διαρκώς ανοδική, αλλά με το δείκτη να παραμένει σταθερά χαμηλότερος από τα επίπεδα του 2000, γεγονός που αποδίδεται τόσο στις μεταβολές της αγοράς των ιδιωτικών, όσο και των δημόσιων έργων. Κατά το Δ' τρίμηνο του 2008, η τιμή του δείκτη ανήλθε στο 111,96, μειωμένη κατά 2,4% έναντι της αντίστοιχης του 2007.

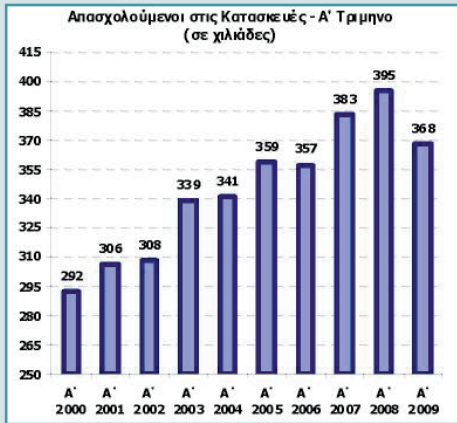
Πηγή: ΕΣΥΕ

Επεξεργασία στοιχείων: ΣΑΤΕ

2.2 Απασχολούμενοι στις κατασκευές²

Από τα στοιχεία της ΕΣΥΕ διαπιστώνεται ότι, για πρώτη φορά από το 1998, το Α' τρίμηνο του 2009 παρουσιάζεται μείωση στην απασχόληση στον κλάδο των κατασκευών και μάλιστα σημαντική, κατά 7%, η οποία αντιστοιχεί σε 27.000 θέσεις εργασίας, έναντι της αντίστοιχης περιόδου του 2008.

Σε όλη την υπόλοιπη περίοδο, η απα-

Πηγή: ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού
Επεξεργασία στοιχείων: ΣΑΤΕ

Πηγή: ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού
Επεξεργασία στοιχείων: ΣΑΤΕ

σχόληση στον κλάδο αυξάνει ανελλιπώς (με εξαίρεση μία ελάχιστη μείωση κατά 0,4% το Α' τρίμηνο του 2006 έναντι του αντίστοιχου του 2005) μεγεθύνοντας τη σημασία του κλάδου για το σύνολο της οικονομίας, αφού από το 7,3% το Α' τρίμηνο του 2000, φτάνει στο 8,8% το αντίστοιχο τρίμηνο του 2008, για να περιοριστεί στο 8,2% το Α' τρίμηνο του 2009.

2.3 Ποιοτικά χαρακτηριστικά απασχόλησης στις κατασκευές

Ως βασικά ποιοτικά χαρακτηριστικά της απασχόλησης στον κατασκευαστικό κλάδο αναγνωρίζονται τα ακόλουθα:

- Είναι ετερογενής και κατακερματισμένος και εξαρτάται από πληθώρα διαφορετικών επαγγέλμάτων, τα οποία στη διάρκεια υλοποίησης ενός έργου εκτελούν με τη μορφή υπεργολαβίας τμήματα αυτού ή είναι προμηθευτές υλικών.
- Χαρακτηρίζεται από υψηλή ένταση εργασίας, μεγάλη κινητικότητα του ανθρώπινου δυναμικού (μη εγκατεστημένα επαγγέλματα, αλλά και εποχικό προσωπικό).
- Χαρακτηρίζεται από αυξανόμενες ανάγκες ενίσχυσης επαγγελματικών δεξιοτήτων.

- Απορροφά μεγάλο αριθμό ανθρώπινου δυναμικού με χαμηλό επίπεδο κατάρτισης από τα κατώτατα στρώματα εκπαίδευσης, καθώς και ανειδίκευτους μετανάστες.

- Η διάρκεια των συμβάσεων εργασίας συχνά συνδέεται με τη διάρκεια της εκτέλεσης της κατασκευής ενός έργου.

- Σε σύγκριση με άλλους κλάδους αυξάνονται η αυτοαπασχόληση, η εποχική εργασία, η μερική απασχόληση.

Οι περισσότερες νέες θέσεις εργασίας (το 19%), στο σύνολο της οικονομίας, την τελευταία 10ετία, δημιουργήθηκαν από τις δράσεις του κατασκευαστικού κλάδου. Με αυτόν έχουν συνάφεια 400 επαγγέλματα, εκ των ο-

ΗΠΑ: Το πακέτο των μέτρων αναθέρμανσης της οικονομίας, που εγκρίθηκε στις ΗΠΑ, ύψους 787 δισ. δολαρίων, περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, κρατικές δαπάνες σε μικρά και μεσαία έργα υποδομής για να δημιουργήσουν θέσεις εργασίας και φοροαπαλλαγές που στοχεύουν στην έξοδο από την ύφεση.

ΕΕ: Η ΕΕ στις 26 Νοεμβρίου 2008 πρότεινε ένα πανευρωπαϊκό πακέτο οικονομικής στήριξης ύψους 200 δισ. ευρώ, ποσό που αντιστοιχεί στο 1,5% του συνολικού ΑΕΠ.

ΓΑΛΛΙΑ: Αποφάσισε πακέτο στήριξης ύψους 26 δισ. ευρώ, ποσό που ισοδυναμεί με το 1,3% του ΑΕΠ της χώρας. Το σχέδιο τόνωσης προβλέπει τη δημιουργία 80.000-100.000 νέων θέσεων εργασίας. Η κυβέρνηση εκτιμά ότι γύρω στις 90.000 θέσεις εργασίας θα χαθούν λόγω της οικονομικής κρίσης. Από το πακέτο, περίπου, 10,5 δισ. ευρώ, θα διοχετευτούν σε έργα υποδομής, έρευνα και στις δημοτικές αρχές.

ΓΕΡΜΑΝΙΑ: Αποφασίστηκε πακέτο τόνωσης 50 δισ. ευρώ, συνδυάζοντας τις κυβερνητικές δαπάνες για επενδύσεις με φορολογικές ελαφρύνσεις. Το πακέτο περιλαμβάνει δαπάνες για έργα υποδομής, την Παιδεία κ.ά.

ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ: Η κυβέρνηση έχει υποσχεθεί πρόγραμμα 500 εκατ. στερλινών για να αντιμετωπιστεί η αυξανόμενη ανεργία, δαπάνες που αποτελούν μέρος δημοσιονομικού πακέτου, ύψους 20 δισ. ευρώ που ανακοινώθηκε το Νοέμβριο. Μεγάλες χρηματοδοτήσεις σε μικρά και μεσαία δημόσια έργα. Το πακέτο στήριξης της οικονομίας περιλαμβάνει και μείωση του ΦΠΑ στο 15% από 17,5%.

ΙΣΠΑΝΙΑ: Αποφασίστηκε πακέτο τόνωσης ύψους 38 δισ. ευρώ, που περιλαμβάνει 6 δισ. ευρώ σε φοροελαφρύνσεις, ενώ η κυβέρνηση προτίθεται να δαπανήσει άλλα 11 δισ. ευρώ σε δημόσια έργα για να δημιουργηθούν 300.000 θέσεις εργασίας.

ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ: Ανακοινώθηκε πακέτο τόνωσης της οικονομίας ύψους 2,2 δισ. ευρώ, πρόγραμμα που εκτιμά ότι θα ενισχύσει το ΑΕΠ κατά 0,7%. Οι δαπάνες θα αφορούν επενδύσεις σε σχολεία, τεχνολογία και πηγές εναλλακτικής ενέργειας.

Πηγή: Δελτίο ΣΠΜΕ - Νο 371

ποίων 200 είναι η κύρια απασχόληση μικρότερα αναπτυσσόμενους κλάδους της ελληνικής οικονομίας.

3. Δημόσια έργα

3.1 Δείκτης Παραγωγής Έργων Πολιτικού Μηχανικού³

Πηγή: ΕΣΥΕ
Επεξεργασία στοιχείων: ΣΑΤΕ

Η ανάλυση της δημόσιας κατασκευαστικής δραστηριότητας, βάσει του δείκτη παραγωγής έργων πολιτικού μηχανικού, αναδεικνύει μια σταθερή πτωτική τάση που φτάνει έως το 61% από το 2002 έως και το 2005. Έκτοτε, η τάση είναι ανοδική: +21,6% το 2006, +32% το 2007 και +1,8% το 2008, πλην, όμως, με το δείκτη αυτό να παραμένει σε πολύ χαμηλότερα επίπε-

Σύμφωνα με την τελευταία έρευνα οικονομικής συγκυρίας του IOBE, για λογαριασμό της ΕΕ (Μάιος 2009), ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις Κατασκευές υποχωρεί σημαντικά το Μάιο, κυρίως, λόγω των δημόσιων έργων, συνεχίζοντας την πτωτική πορεία των τελευταίων μηνών, λόγω του ότι το πρόγραμμα εργασιών αξιολογείται ως χαμηλό για την εποχή, εξέλιξη που επηρεάζει δυσμενώς και την απασχόληση στον τομέα, με πολύ αρνητικές προβλέψεις.

Πηγή: IOBE

δα από την περίοδο 2002-2004.

Κατά το Δ' τρίμηνο του 2008, η τιμή του δείκτη ανήλθε σε 130,56,

μειωμένη κατά 2% έναντι του αντίστοιχης τιμής του Δ' τριμήνου του 2007.

3.2 Δημοπρασίες δημόσιων τεχνικών έργων

Θεωρώντας τη διαχρονική εξέλιξη των δημοπρασιών των δημόσιων τεχνικών έργων ως ένα δείκτη «παραγωγείας» (το ανάλογο δηλαδή που υποδηλώνει για τα ιδιωτικά έργα, η διαχρονική εξέλιξη του μεγέθους των οικοδομικών αδειών) και με βάση τα στοιχεία δημοπρασιών δημόσιων έργων προϋπολογισμού άνω των 2 εκατ. ευρώ σε όλη την ελληνική επικράτεια, τα οποία συγκεντρώνει σε βάση δεδομένων ο ΣΑΤΕ, διαπιστώνονται τα εξής:

- Κατά το Α' εξάμηνο του 2009 οι δημοπρασίες που προκηρύχθη-

καν, ήταν μόλις 156.

- Ο συνολικός προϋπολογισμός αυτών ξεπερνά ελαφρώς τα 2,21 δισ. ευρώ, ποσό που υπολείπεται σημαντικά των αντίστοιχων των ετών 2005 και 2006 (3,95 και 3,87 δισ. ευρώ, αντίστοιχα), προσεγγίζοντας το μέγεθος του 2007 (2,25 δισ. ευρώ).

- Επίσης, χαμηλότερο είναι το πλήθος των δημοπρασιών κατά το Α' εξάμηνο του 2009 έναντι της ανάλογης περιόδου των ετών 2005, 2006 και 2007 (156 έναντι 236, 381 και 201, αντίστοιχα).

Δημοπρασίες δημόσιων έργων Προϋπολογισμός: Από 2 εκ. ευρώ - 100 εκ. ευρώ Περίοδος: Α' εξάμηνο			
Έτος	Πλήθος έργων	Συνολικός προϋπολογισμός	Μέσος προϋπολογισμός
2005	226	2.121.344.681	9.386.481
2006	372	2.757.489.570	7.412.606
2007	197	1.492.116.160	7.574.194
2008	142	947.913.210	6.675.445
2009	153	1.159.924.590	7.581.206

Πηγή: Ανακοινώσεις δημοπρασιών
Επεξεργασία στοιχείων: ΣΑΤΕ

- Ο συνολικός προϋπολογισμός του Α' εξαμήνου 2009, συγκρινόμενος με το μέγεθος του 2008, είναι σαφώς υψηλότερος (2,2 δισ. ευρώ έναντι 0,95 δισ. ευρώ), ωστόσο δεν θα πρέπει να διαφεύγει ότι, για πρώτη φορά, το Α' εξάμηνο του 2008 διαπιστώνεται τέτοια κατάρρευση του συνολικού προϋπολογισμού των

δημοπρατούμενων έργων (μείωση έναντι του Α' εξαμήνου του 2007 κατά 58%) και του πλήθους των δημοπρασιών (μείωση κατά 22%).

- Η μέση τιμή προϋπολογισμού κατά το Α' εξάμηνο του 2009 αυξάνει σε 14,2 εκ. ευρώ ανά δημοπρατούμενο έργο έναντι 6,6 και 11,1 εκ. ευρώ του 2008 και 2007, αντίστοιχα.

Εστιάζοντας στις δημοπρασίες δημόσιων έργων με προϋπολογισμό από 2-100 εκ. ευρώ, εξαιρώντας, δηλαδή, τα πολύ μεγάλα έργα (επεκτάσεις μετρό, μετρό Θεσ/νίκης, μεγάλα έργα Εγνατίας, μεγάλα έργα ΟΣΕ κ.ά.) διαπιστώνονται τα εξής:

- Κατά το Α' εξάμηνο του 2009 οι δημοπρασίες ήταν μόλις 153, δηλαδή, 11 περισσότερες από το 2008, αλλά σημαντικά λιγότερες έναντι της αντίστοιχης περιόδου των ετών 2005, 2006 και 2007 (226, 372 και 197, αντίστοιχα).

- Ο συνολικός προϋπολογισμός των δημοπρασιών αυτών το Α' εξάμηνο του 2009, αγγίζει το 1,16 δισ. ευρώ, ποσό που υπολείπεται σημαντικά των αντίστοιχων των ετών 2005 και 2006 (2,12 και 2,76 δισ. ευρώ, αντίστοιχα), ενώ δεν απέχει παρά ελάχιστα από το αντίστοιχο ύψος του Α' εξαμήνου 2008 (0,95 δισ. ευρώ).

- Η μέση τιμή προϋπολογισμού των δημοπρατημένων έργων αυτού του ύψους, κατά το Α' εξάμηνο του 2009 εμφανίζεται ελαφρώς αυξημέ-

νη έναντι της αντίστοιχης περιόδου του 2008 (7,5 εκ. έναντι 6,6 εκ. ευρώ). Συγκρινόμενη, ωστόσο, με τα προηγούμενα έτη, παραμένει σταθερή, περί τα 7,5 εκ. ευρώ ανά δημοπρατούμενο έργο.

Το σύνολο των ως άνω διαπιστώσεων έρχεται σε πλήρη αναντιστοιχία με ό,τι θα περίμενε κάποιος, δεδομένης της δύσκολης συγκυρίας και της σημασίας της μικρομεσαίας εργοληπτικής επιχείρησης. Λογικά, σήμερα θα έπρεπε να καταβληθεί προσπάθεια να εξασφαλιστούν έργα για όλες τις κατασκευαστικές επιχειρήσεις - μικρές, μεσαίες και μεγάλες - ως ανάχωμα στην επερχόμενη ύφεση της οικονομίας. Αντίθετα, όμως, εμφανίζεται το φαινόμενο περαιτέρω συγκεντρωτισμού των έργων, δίνοντας την αίσθηση στους πολλούς και μικρότερους, ότι ο κλάδος βρίσκεται υπό διωγμό, αίσθηση που δυναμώνει με τον υποδιπλασιασμό, σχεδόν, των δημοπρατούμενων έργων στην επικράτεια κατά το Α' εξάμηνο του 2009 σε σχέση με τα έτη 2005 και 2006.

Δημοπρασίες δημόσιων έργων Προϋπολογισμός: Άνω των 2 εκ. ευρώ Περίοδος: Α' εξάμηνο

Έτος	Πλήθος έργων	Συνολικός προϋπολογισμός	Μέσος προϋπολογισμός
2005	236	3.940.294.119	16.696.162
2006	381	3.870.089.570	10.157.715
2007	201	2.247.813.160	11.183.150
2008	142	947.913.210	6.675.445
2009	156	2.219.924.590	14.230.286

Πηγή: Ανακοινώσεις δημοπρασιών
Επεξεργασία στοιχείων: ΣΑΤΕ

3.3 Ισοζύγιο εγγραφών - διαγραφών εργοληπτικών εταιρειών (ΑΕ, ΕΠΕ, ΟΕ, ΕΕ) στο ΜΕΕΠ - Α' εξάμηνο 2009

Θετικό εμφανίζεται το ισοζύγιο εγγραφών - διαγραφών εταιρειών κάθε μορφής στο ΜΕΕΠ το Α' εξάμηνο του 2009, με βάση τα στοιχεία τα οποία γνωστοποιούνται στον ΣΑΤΕ από τη Διεύθυνση Δ.15 του ΥΠΕΧΩΔΕ, αλλά και εκείνα τα οποία εμφανίζονται στην ιστοσελίδα της ίδιας διεύθυνσης.

Μόνο που αυτό αποδίδεται στην αύξηση των πολύ μικρών εταιρειών

1ης και 2ης τάξης. Αντίθετα, στις τάξεις από 3η έως και 7η, στις οποίες εγγράφονται μόνο ανώνυμες εταιρείες, καταγράφεται αρνητικό ισοζύγιο.

Επισημαίνουμε, πάντως, ότι θα πρέπει κανείς να είναι επιφυλακτικός ως προς αυτά τα στοιχεία, δεδομένης της ανομοιογένειας στις πηγές πληροφόρησης και στον μη επίσημο χαρακτήρα τους.

Διαχρονική εξέλιξη των εγγεγραμμένων εταιρειών στις τάξεις από 3η έως και 7η του ΜΕΕΠ

Τάξεις	Δεκ. 2002	Δεκ. 2003	Δεκ. 2004	Δεκ. 2005	Δεκ. 2006	Δεκ. 2007	Δεκ. 2008
7η	14	14	14	14	13	11	11
6η	51	51	51	48	46	45	41
5η	65	64	65	61	57	60	59
4η	85	101	102	102	113	116	130
3η	300	378	480	456	443	437	411
Σύνολο	515	608	712	681	672	669	652

Πηγή: Δ.15/ΥΠΕΧΩΔΕ

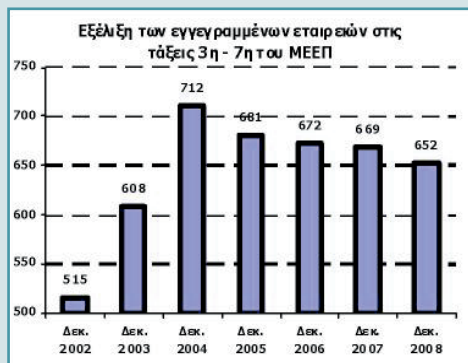
Επεξεργασία στοιχείων: ΣΑΤΕ

Πιο αξιόπιστα είναι τα στοιχεία που ο ΣΑΤΕ λαμβάνει κατ' έτος, κατόπιν αίτησής του, από την αρμόδια Διεύθυνση Δ15/ΜΕΕΠ και με βάση τα οποία την τελευταία τετραετία (2004-2008) έχουν διαγραφεί από το ΜΕΕΠ 60 εταιρείες 3ης έως και 7ης τάξης, δηλαδή το 8,5% του συνόλου. Η ανά τάξη εξέταση αναδεικνύει ότι σημαντικότερο είναι το πρόβλημα στην 6η και 7η τάξη, καθώς έχει διακόψει τη δραστηριοποίησή του το 20% και 21% των εργοληπτικών εταιρειών, αντίστοιχα, καθώς, επίσης, και στην 5η και 3η τάξη, στις οποίες έχουν διακόψει τη δραστηριότητά τους το 9% και 15%, αντίστοιχα.

Σημειώνεται ότι τα ποσοστά αφορούν μόνο σε διαγραφές των εταιρειών από το Μητρώο του ΥΠΕΧΩΔΕ και δεν αναδεικνύουν τα σοβαρά προβλήματα, τα οποία αντι-

μετωπίζουν πλήθος τεχνικών εταιρειών.

Οφείλουμε να επισημάνουμε ότι εάν εξακολουθούσε να ισχύει η α-

Πηγή: Δ/ση ΜΕΕΠ (Δ.15)ΓΓΔΕ/ΥΠΕΧΩΔΕ
Επεξεργασία στοιχείων: ΣΑΤΕ

ναγκαιότητα τήρησης των δεικτών βιωσιμότητας των εργοληπτικών εταιρειών των τάξεων 3η έως και 7η κατ' έτος, όπως ίσχυε έως και το 2004, και όχι μόνο κατά την αναθεώρηση εγγραφής, όπως θεσπίστηκε με το Ν. 3316/2005, ο συνολικός αριθμός των εγγεγραμμένων εταιρειών από το ΜΕΕΠ θα ήταν κατά πολύ υψηλότερος,

Σύμφωνα με την τελευταία έρευνα οικονομικής συγκυρίας του ΙΟΒΕ (Μάιος 2009) ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις Ιδιωτικές Κατασκευές, σημειώνει ήπια ανάκαμψη για τρίτο συνεχές μήνα, αν και συνεχίζει να βρίσκεται σε πολύ χαμηλά επίπεδα. Το τρέχον πρόγραμμα εργασιών αποτιμάται ως υποτονικό, όπως συμβαίνει και με τις προβλέψεις για την πορεία των εργασιών του την επόμενη περίοδο, οι οποίες είναι επίσης δυσμενέστερες του Απριλίου. Οι μήνες εξασφαλισμένης δραστηριότητας περιορίζονται περαιτέρω, στη χαμηλότερη επίδοση των τελευταίων 13 ετών, στους 6,6 μήνες (από 8,2).

Πηγή: ΙΟΒΕ

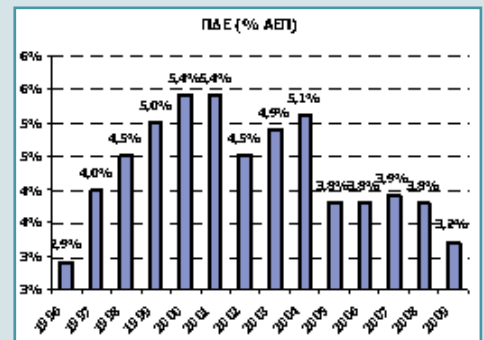
3.4 Πρόγραμμα δημόσιων επενδύσεων

Σύμφωνα με τα πιο πρόσφατα στοιχεία εκτέλεσης του κρατικού προϋπολογισμού έτους 2009 και με εκφρασμένο στόχο «την τόνωση της οικονομικής δραστηριότητας και την ενίσχυση της ρευστότητας και των αγορών της περιφέρειας, σε μία δύσκολη περίοδο λόγω της διεθνούς οικονομικής κρίσης, από τις αρχές του έτους επιταχύνθηκε η χρηματοδότηση από το Πρόγραμμα Δημόσιων Επενδύσεων, καταβάλλοντας ήδη από το πρώτο τρίμηνο το 33,3% του συνολικού ΠΔΕ, με αποτέλεσμα οι δαπάνες του να διαμορφωθούν στα 2.927 εκατ. ευρώ, έναντι 785 εκατ. ευρώ στο αντίστοιχο διάστημα του 2008, ενώ τα έσοδά του έφθασαν στα 430 εκατ. ευρώ λόγω της παράτασης ολοκλήρωσης του Γ' ΚΓΠΣ από 31/12/2008 στις 30/6/2009, παράταση, η οποία κατά το ΥΠΟΙΟ μείωσε τις απαιτήσεις του Δεκεμβρίου 2008 που εισπράττονται στο πρώτο τρίμηνο του 2009».

Δηλαδή, και παρά το παράδειγμα των περισσότερων δυτικών χωρών για ουσιαστική στήριξη του κατασκευαστικού κλάδου, η κυβέρνηση δεν προτίθεται, σύμφωνα με τα ως άνω αναφερόμενα, να αυξήσει τις συνολικές πιστώσεις για δημιουργία υποδομών ώστε να τονωθεί η πραγματική οικονομία, παρά μόνο να επιταχύνει την πληρωμή κατά ένα τρίμηνο και μόνο ως προς το 1/3 του συνολικά προϋπολογισθέντος ποσού για δημόσιες επενδύσεις, το οποίο εν

πολλοί αφορά σε πολύχρονες οφειλές του Δημοσίου προς τις εργοληπτικές επιχειρήσεις.

Αντί, λοιπόν, αυτή τη δύσκολη γενικότερα για την οικονομία περίοδο να ρικτεί βάρος στον τομέα, παρατηρούμε μία σημαντική συρρίκνωση των δαπανών για τα έργα. Είναι χαρακτηριστικό ότι το ΠΔΕ για το 2009 είναι μικρότερο κατά 8,8% σε σχέση με το 2008, ως ποσοστό του ΑΕΠ, ενώ ακόμη και αυτό το συρρικνωμένο πρόγραμμα είναι αμφίβολο αν θα υλοποιηθεί ή δεν θα γίνει βορά των περικοπών που συζητούνται, προκειμένου να ικανοποιηθούν οι κοινοτικές απαιτήσεις για περιστολή των δαπανών γενικότερα. Σε μια έτσι κι αλλιώς δύσκολη οικονομική συγκυρία, θα περίμενε κανείς ότι θα δινόταν έμφαση στην ενίσχυση της πραγματικής οικο-

Πηγή: ΥΠΟΙΟ - Κρατικός Προϋπολογισμός
Επεξεργασία στοιχείων: ΣΑΤΕ

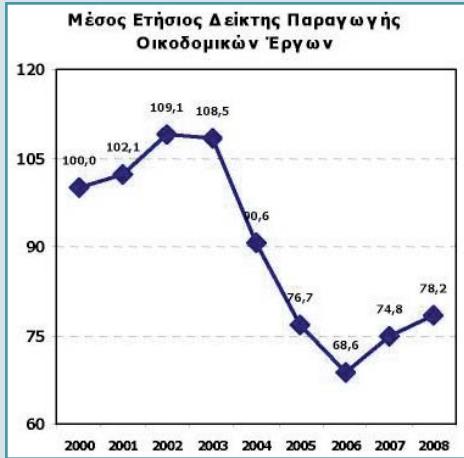
νομίας, στην οποία διεθνώς εντάσσονται και τα δημόσια έργα. Πολύ περισσότερο στη χώρα μας, όπου οι υψηλοί ρυθμοί ανάπτυξης που καταγράφηκαν τα προηγούμενα χρόνια, σε μεγάλο βαθμό, -καλώς ή κακώς- βασίστηκαν σ' αυτά, καθώς και στα ιδιωτικά έργα.

4. Ιδιωτικά έργα

4.1 Δείκτης Παραγωγής Οικοδομικών Έργων⁴

Η ανάλυση της ιδιωτικής οικοδομικής δραστηριότητας, βάσει του δεί-

κτη οικοδομική εμφανίζεται σε διαρκή πτωτική τάση, με συνολική μείωση της τάξης του 31%. Έκτοτε, η τάση είναι ελαφρώς ανοδική: +9% το 2007, +4,6% το 2008. Ωστόσο, η οικοδομική δραστηριότητα, τουλάχιστον έως και το Δ' τρίμηνο του 2008, κυμαίνεται στα επίπεδα του 2005, δηλαδή, σαφώς χαμηλότερη από αυτά της περιόδου 2000-2005. Κατά το Δ' τρίμηνο του 2008 η τιμή του δείκτη ανήλθε σε 85,77, μειωμένη, δηλαδή, κατά 3,3% έναντι της αντίστοιχης τιμής του Δ' τριμήνου του 2007.

Πηγή: ΕΣΥΕ

Επεξεργασία στοιχείων: ΣΑΤΕ

κτη παραγωγής οικοδομικών έργων, αναδεικνύει ότι από το 2003 έως το 2007, η δραστηριότητα στην ιδιω-

4.2 Εξέλιξη βάσει των οικοδομικών αδειών για ιδιωτικά έργα

Σύμφωνα με τις ανακοινώσεις της ΕΣΥΕ για την πορεία της ιδιωτικής οικοδομικής δραστηριότητας και εστιάζοντας στην πρόσφατη εξέλιξη της εγκώριας ιδιωτικής οικοδομικής δραστηριότητας διαπιστώνονται τάσεις σταθεροποίησης των παραγγελιών οικοδομής, βάσει του όγκου που αντιστοιχεί στις κατ' έτος άδειες, λίγο κάτω από τα επίπεδα των 80 ε-

κατ. μ³ ετησίως και κατά την περίοδο 2002-2007⁵.

Αυτή η τάση κρίνεται ως αναμενόμενη, αφού ο κλάδος πετυχαίνει να μεγεθύνεται με ταχείς ρυθμούς για οκτώ συνεχόμενα έτη (1996-03, πλην του 1999, μείωση κατά 8%, λόγω της ανόδου του ΧΑΑ), αυξάνοντας συνεχώς την παραγωγική του δυναμικότητα, με αποτέλεσμα να βρίσκεται διαρκώς στα υψηλότερα επίπεδα δραστηριότητας των 25 τελευταίων ετών.

Σύμφωνα, όμως, με τα πιο πρόσφατα στοιχεία του έτους 2008 και του Α' τριμήνου 2009 η τάση σταθεροποίησης της αγοράς έχει αναστραφεί, αφού σημαντικές υστερήσεις στον όγκο που αντιστοιχεί στις κατ' έτος άδειες κάνουν την εμφάνισή τους. Συγκεκριμένα, κατά το

Πηγή: ΕΣΥΕ

Επεξεργασία στοιχείων: ΣΑΤΕ

Α' τρίμηνο του 2009, η μείωση ανέρχεται σε 16,3% έναντι της αντίστοιχης περιόδου του 2008, η οποία ήταν επίσης μειωμένη κατά 21,7% έναντι της ανάλογης περιόδου του 2007. Το Α' τετράμηνο του 2009, πάντα κατά την ΕΣΥΕ, η μείωση έφτασε στο 13,5% ως προς τις οικοδομικές άδειες, 22,3%

ως προς την επιφάνεια και 22,8% ως προς τον όγκο. Τον Απρίλιο, μάλιστα, έφτασε στο δραματικό 40%.

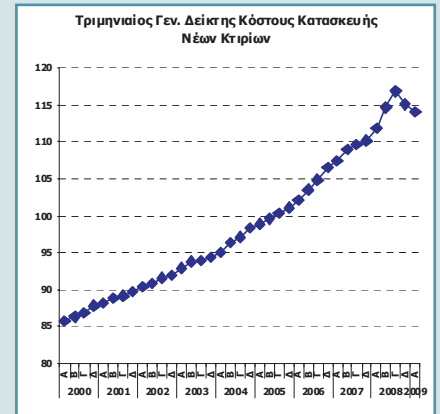
Δηλαδή, εδραϊώνεται η πτωτική τάση στις «παραγγελίες» ιδιωτικών κτιριακών έργων, δεδομένο που έχει δημιουργήσει ασφυκτική κατάσταση στις τάξεις των επιχειρηματιών του χώρου.

4.3 Εξέλιξη κοστολογικών στοιχείων οικοδομικής δραστηριότητας

Από τα στοιχεία της ΕΣΥΕ διαπιστώνεται συνεχής αύξηση του γενικού δείκτη κόστους κατασκευής νέων κτιρίων κατά την περίοδο από το 2000 έως και το Γ' τρίμηνο του 2008, αύξηση η οποία σωρευτικά φθάνει στο 36,4% και η οποία οφείλεται κυρίως στην κατά 43,5% αύξηση του κόστους των υλικών, που αντιμετωπίζουν οι τεχνικές εταιρείες, και λιγότερο στην κατά 27,3% αύξηση της αμοιβής της εργασίας.

Οι τιμές των κοστολογικών δεικτών κατά το Α' τρίμηνο του 2009 δείχνουν υποχώρηση έναντι του Δ' τριμήνου 2008, τόσο ως προς την αμοιβή της εργασίας (-0,7%), όσο και ως προς το κόστος των υλικών (-1,2%), με συνολικό αποτέλεσμα τη μείωση του συνολικού δείκτη κόστους κατασκευής νέων κτιρίων κατά 1%.

Όμως, συγκρινόμενες οι τιμές των κοστολογικών δεικτών του Α' τριμή-

Πηγή: ΕΣΥΕ

Επεξεργασία στοιχείων: ΣΑΤΕ

νου 2009 με τις αντίστοιχες του Α' τριμήνου του 2008, εμφανίζονται αυξημένες, περίπου, κατά 1,8%, δείχνοντας ισχυρή ακαμψία στην προοπτική μείωσής τους, παρά την εμφανή τάση μείωσης της ζήτησης, αλλά και των παραγγελιών (οικοδομικές άδειες).

5. Χρηματοοικονομική ανάλυση εργοληπτικών εταιρειών

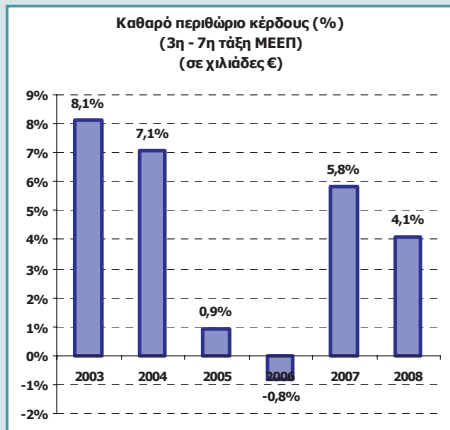

Πηγή: Δημοσιευμένες οικονομικές καταστάσεις εταιρειών

Επεξεργασία στοιχείων: ΣΑΤΕ

Από την επεξεργασία των ισολογισμών έτους 2008 των εργοληπτικών εταιρειών των τάξεων 3ης έως και 7ης του ΜΕΕΠ, την οποία κάνει ο ΣΑΤΕ, προκύπτουν οι ακόλουθες διαπιστώσεις:

- Επιδείνωση του μέσου ύψους ζημίας των ζημιόγων εργοληπτικών εταιρειών από 1,2 εκ. ευρώ το 2007 σε 4,5 εκ. ευρώ το 2008 (μέγεθος που επίσης είχε

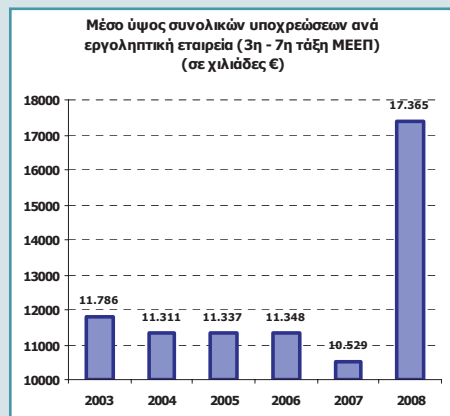
Πηγή: Δημοσιευμένες οικονομικές καταστάσεις εταιρειών
Επεξεργασία στοιχείων: ΣΑΤΕ

εμφανιστεί και το 2006, τη χειρότερη έως σήμερα χρηματοοικονομική χρονιά του κλάδου). Σημειώνεται ότι η επιδείνωση στη μέση τιμή της ζημίας οφείλεται στην επιδείνωση των δεδομένων για τις εταιρείες 6ης τάξης (από 3,7 εκ. ευρώ το 2007 σε 5,7 εκ. ευρώ το 2008), 4ης (από 635 χιλ. ευρώ το 2007 σε 765 χιλ. ευρώ το 2008) και 3ης (από 180 χιλ. ευρώ το 2007 σε 261 χιλ. ευρώ το 2008) και λιγότερο στα δεδομένα των εταιρειών 7ης τάξης που εμφάνισαν ελαφρά χειροτέρευση (από 21,4 εκ. ευρώ το 2007 σε 21,7 εκ. ευρώ το 2008).

• Επιδείνωση του μέσου μεγέθους των μεσομακροπρόθεσμων υποχρεώσεων κατά 148,6% το 2008 έναντι του 2007 - από 1,8 εκ. ευρώ σε 4,6 εκ.

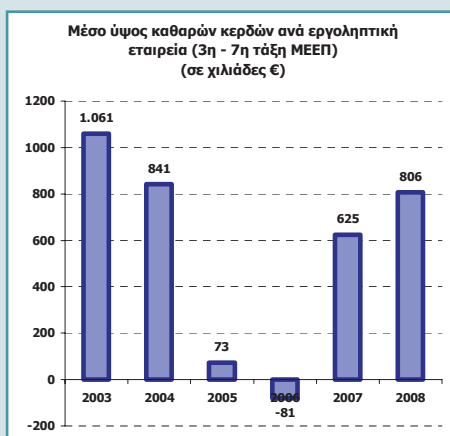
ευρώ, αντίστοιχα - αλλά και των βραχυπρόσθεσμων υποχρεώσεων κατά 58,6% το 2008 (από 6,4 εκ. ευρώ το 2007 σε 10,15 εκ. ευρώ), με αποτέλεσμα, κάθε εταιρεία του ΜΕΕΠ, κατά μέσο όρο, να χρωστά 17,4 εκ. ευρώ το 2008 έναντι 10,5 εκ. το 2007.

• Ελαφρά αύξηση του μέσου μεγέθους των καθαρών κερδών προ φόρων από 624,5 χιλ. ευρώ το 2007 σε 806,2 χιλ. το 2008 - μέγεθος που υπολείπεται του ανάλογου των ετών 2004 και 2003 - παρά το γεγονός της σημαντικής ανόδου του μέσου μεγέθους του κύκλου

Πηγή: Δημοσιευμένες οικονομικές καταστάσεις εταιρειών
Επεξεργασία στοιχείων: ΣΑΤΕ

εργασιών των εργοληπτικών εταιρειών ΜΕΕΠ από 10,8 εκ. ευρώ το 2007 σε 19,5 εκ. ευρώ το 2008.

Πηγή: Δημοσιευμένες οικονομικές καταστάσεις εταιρειών
Επεξεργασία στοιχείων: ΣΑΤΕ

• Αυτή η σημαντική υστέρηση του ρυθμού αύξησης των κερδών (+29,1%) έναντι του ρυθμού αύξησης του κύκλου εργασιών (+80,6%) οφείλεται στην αντίστοιχα μεγάλη αύξηση του κόστους παραγωγής (+68,4%).

• Οι ως άνω μεταβολές έχουν ως αποτέλεσμα τη διαχρονική υστέρηση της αποδοτικότητας των εταιρειών, σε όρους καθαρού περιθωρίου κέρδους (από 8,1% το 2003 σε 4,1% το 2008), η οποία, ωστόσο, είχε κατά το παρελθόν υποχωρήσει σε πολύ χαμηλότερα επίπεδα (ακόμη και αρνητικά - το 2006 σε -0,8%).

Σημειώσεις

1. Ο δείκτης παραγωγής στις κατασκευές καταρτίζεται λόγω της ανάγκης που προέκυψε, μετά την υπογραφή της συνθήκης για την ΟΝΕ, για ταχεία διάθεση αξιόπιστων στατιστικών στοιχείων που να επιτρέπουν την ανάλυση της οικονομικής εξέλιξης κάθε κράτους - μέλους, στο πλαίσιο άσκησης της οικονομικής πολιτικής της ΕΕ. Στόχος του Δείκτη Παραγωγής στις Κατασκευές είναι η μέτρηση των αλλαγών στον όγκο της παραγωγής κατασκευών σε σύντομα και τακτικά διαστήματα. Ο δείκτης αυτός παρέχει ένα μέσο μέτρησης της τάσης όγκου της προστιθέμενης αξίας σε τιμές κόστους συντελεστών σε μια δεδομένη περίοδο αναφοράς.
2. Τονίζεται ότι στο μέγεθος της άμεσης απασχόλησης που παρουσιάζεται, δεν περιλαμβάνεται το μελετητικό δυναμικό, το οποίο αριθμεί, σύμφωνα με στοιχεία της ιστοσελίδας του Μητρώου Μελετητών του ΥΠΕΧΩΔΕ 10.609 ενεργούς μελετητές.
3. Ο Δείκτης Παραγωγής Έργων Πολιτικού Μηχανικού περιλαμβάνει το κόστος κατασκευής: αυτοκινητόδρομων, οδών, αεροδρομίων, αθλητικών εγκαταστάσεων, γεφυρών, σιδηρόδρομων, υπόγειων, σιδηροδρομικών, αγωγών μεταφοράς πετρελαίου και φυσικού αερίου, δικτύων παραγωγής και διανομής ρεύματος, δικτύων τηλεπικοινωνιών, υδραυλικών και λιμενικών έργων κ.ά. Ο εν λόγω δείκτης προκύπτει από απευθείας έρευνα στις κατασκευαστικές εταιρείες και μάλιστα στις μεγαλύτερες από αυτές και αναφέρε-

ται σε πραγματοποιηθείσα κατασκευαστική δραστηριότητα. Η ΕΣΥΕ ανακοινώνει τον εν λόγω δείκτη από τον Ιούλιο του 2006 και καλύπτει την περίοδο από το 2000 και μετά.

4. Ο Δείκτης Παραγωγής Οικοδομικών Έργων (κτιρίων) περιλαμβάνει μία σειρά από εργασίες που καλύπτουν όλη τη διαδικασία έως την τελική ανέγερση ενός ακινήτου, όπως κατεδάφιση κτιρίων, χωματουργικές εργασίες, κατασκευή κτιρίων, καλωδιώσεις και ηλεκτρολογικές εγκαταστάσεις. Στα Οικοδομικά Έργα (κτίρια) περιλαμβάνονται μονοκατοικίες, διπλοκατοικίες, πολυκατοικίες, ξενοδοχεία, κτίρια γραφείων, βιομηχανικά και εμπορικά κτίρια, κτίρια δημόσιων θεαμάτων, εκπαιδευτήρια, νοσοκομεία και λοιπά οικιστικά κτίρια. Ο εν λόγω δείκτης θεωρείται πιο αξιόπιστος για την απεικόνιση των μεταβολών στην εγχώρια οικοδομική δραστηριότητα, αφού τα στοιχεία του προκύπτουν από απευθείας έρευνα στις κατασκευαστικές εταιρείες και αναφέρονται σε πραγματοποιηθείσα κατασκευαστική δραστηριότητα.
5. Η υπέρμετρη αύξηση στις οικοδομικές άδειες του έτους 2005 και στον όγκο που αντιστοιχεί σε αυτές (102,2 εκ. m³ έναντι 75,6 το 2004) αύξηση που οφείλεται στην ανακοίνωση επιβολής ΦΠΑ στις πωλήσεις νεόδμητων διαμερισμάτων από 1/1/2006, ώθησε πολλούς ιδιώτες, επενδυτές και επαγγελματίες, στην έκδοση οικοδομικών αδειών ώστε να επωφεληθούν της χρονικής συγκυρίας. ■